

PREZES
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
URZĄD OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW DELEGATURA W ŁODZI

90-051 Łódź, Al. Piłsudskiego 8
Tel. (0-42) 636-36-89, Tel/Fax (0-42) 636-07-12, Tel. Centrala (0-42) 636-72-11, wew. 259
E-mail: lodz@uokik.gov.pl

Łódź, dnia 25 października 2002r.

RŁO 561-3/02/BR-AK/

DECYZJA Nr RŁO 22/2002

- I. Na podstawie art. 11 ust.1 w związku z art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2000r. Nr 122 poz.1319, ze zm.) w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, po rozpatrzeniu sprawy wszczętej na wniosek Gminy Słaboszów, 32-218 Słaboszów, woj. małopolskie przeciwko Związkowi Międzygminnemu PONIDZIE ul. Polna 15/17, 25-313 Kielce, **nie stwierdza się** stosowania praktyki ograniczającej konkurencję, polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku poprzez bezpośrednie lub pośrednie narzucanie nieuczciwej ceny, w tym ceny nadmiernie wygórowanej za dostawę wody dla odbiorców w gminie Słaboszów.
- II. Na podstawie art. 11 ust. 1 w związku z art. 8 ust.2 pkt 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2000r. Nr 122 poz.1319, ze zm.), w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, po rozpatrzeniu sprawy wszczętej na wniosek Gminy Słaboszów, 32-218 Słaboszów, woj. małopolskie przeciwko Związkowi Międzygminnemu PONIDZIE ul. Polna 15/17, 25-313 Kielce, **nie stwierdza się** stosowania praktyki ograniczającej konkurencję, polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku poprzez narzucanie w umowach o dostawę wody nieuczciwej ceny, w tym ceny nadmiernie wygórowanej, co przynosi dostawcy nieuzasadnione korzyści.
- III. Na podstawie art. 75 w związku z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2000r. Nr 122 poz. 1319, ze zm.) w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów postanawia się nie zasądzić kosztów postępowania w sprawie.

Uzasadnienie

W dniu 10 kwietnia 2002r. do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w Łodzi (zwany dalej Urzędem) wpłynął wniosek Gminy Słaboszów, 32-218 Słaboszów woj. małopolskie (zwana dalej Wnioskodawcą) o wszczęcie postępowania antymonopolowego przeciwko Związkowi Międzygminnemu PONIDZIE ul. Polna 15/17, 25-313 Kielce (zwany dalej Związkiem)(k.1-4). Wnioskodawca zarzucił, że Związek narzucił mieszkańcom gminy Słaboszów nieuczciwe ceny wody, które są nadmiernie wygórowane i nie poparte żadną kalkulacją i wniósł o uznanie tych praktyk za nadużywanie pozycji dominującej polegające na naruszeniu zakazu określonego w art. 8 ust. 2 pkt 1 i art. 8 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2000r. Nr 122 poz. 1319, ze zm. – zwana dalej ustawą o o.k.i k.). W uzasadnieniu Wnioskodawca podał, że Związek dostarcza wodę do wsi na terenie gminy Słaboszów.

Wodociągi wybudowano w latach 1960-1991 ze środków inwestycyjnych mieszkańców gminy i dotacji z budżetu Państwa oraz w latach 1992-1998 ze środków finansowych Państwa przy udziale środków finansowych gmin i ludności. Wodociągi wraz z ujęciami wody we wsiach Grzymałów, Raszków, Słaboszów, Rędziny, Kropidło i Borek stanowią majątek Związku na mocy decyzji Wojewody Kieleckiego z dnia 15 stycznia 1992 r. Wodociągi wybudowane po tym okresie, a zaopatrywane z ujęć wody stanowiących własność Związku również są eksploatowane przez ten Związek. Do 1 stycznia 1998 r. Wnioskodawca był członkiem Związku. Obecnie toczy się spór pomiędzy stronami o zwrot majątku.

Zdaniem Wnioskodawcy Związek jako właściciel wodociągów i ujęć wody dyktuje nadmiernie wygórowane ceny wody odbiorcom we wsiach w gminie Słaboszów. Wnioskodawca wywodzi ten zarzut z porównania tych cen z cenami wody ustalonymi przez Związek Międzygminny „Nidzica” w Kazimierzy Wielkiej oraz cenami wody ustalonymi przez Związek dla gmin - członków Związku. Na przykład cena wody ustalona na rok 2002 przez Związek Międzygminny „Nidzica” była jednolita dla wszystkich odbiorców, w tym również dla odbiorców z sześciu wsi w gminie Słaboszów i wynosiła 2,45 zł/m³ plus VAT + 3,00 zł. miesięczna opłata stała. Cena wody ustalona na ten sam okres przez Związek dla gminy Słaboszów wynosiła 4,52 zł/m³ plus VAT plus 2,00 zł miesięczna opłata stała, przy czym ceny wody dla innych gmin będących członkami Związku były znacznie niższe niż dla gminy Słaboszów, co stanowiło zdaniem Wnioskodawcy niejednakowe traktowanie odbiorców z poszczególnych gmin.

Dążąc do obniżenia cen wody na rok 2002 Wnioskodawca zaproponował, że zrezygnuje z pobierania od Związku podatku od nieruchomości, jeżeli ten ostatni ustali cenę wody na poziomie ceny pobieranej przez Związek Międzygminny „Nidzica”. Związek zgodził się wyłącznie na obniżenie ceny do poziomu 3,25 zł/m³ plus VAT plus 3,00 opłata stała. Wnioskodawca stwierdził, że odmowa przyjęcia jego propozycji oznacza, że Związek wykorzystując pozycję dominującą na rynku dostawy wody, którą daje mu własność ujęć wody na terenie gminy, dyktuje warunki cenowe odbiorcom i narusza tym samym zakaz określony w przepisach ustawy o o.k.i.k. Wnioskodawca zaznaczył, że skarga na poczynania Związku dotyczy lat 2000-2002. Dla uprawdopodobnienia zarzutu Wnioskodawca przedstawił materiał dowodowy stanowiący załącznik do wniosku o wszczęcie postępowania (k. 5-47).

Wnioskodawca jako organ samorządu terytorialnego był uprawniony do wystąpienia z wnioskiem o wszczęcie postępowania antymonopolowego na podstawie art. 84 ust. 1 ustawy o o.k.i.k. W dniu 15 kwietnia 2002 r. Urząd postanowił o wszczęciu postępowania w sprawie stosowania przez Związek praktyk ograniczających konkurencję polegających na narzucaniu mieszkańcom gminy Słaboszów nieuczciwej ceny wody, w tym ceny nadmiernie wygórowanej, nie popartej kalkulacją, co może stanowić naruszenie art. 8 ust. 2 pkt 1 i art. 8 ust. 2 pkt 6 ustawy o o.k.i.k, o czym zawiadomił strony postępowania zgodnie z art. 84 ust. 3 cytowanej ustawy.

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania antymonopolowego Związek załączył dokumenty, z których wynikało, co następuje :

1. Związek działał na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym i rządził się Statutem Związku Międzygminnego (Komunalnego)(k-55-66), który został wpisany do rejestru w dniu 17 października 1991r. Członkowie Związku - gminy - wniosły do Związku majątek w postaci sieci wodociągów i kanalizacji. Celem działania Związku była eksploatacja i utrzymanie urządzeń zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz studni publicznych i zbiorczych urządzeń kanalizacji sanitarnej gwarantujących dostawę wody oraz odprowadzanie ścieków.
2. Statutowym organem Związku właściwym do ustalania zasad kształtowania cen wody było

Zgromadzenie Związku. Korzystając z uprawnienia §12 pkt 7 Statutu, Zgromadzenie Związku w dniu 30 marca 1992r. podjęło uchwałę o ustalaniu cen wody oddzielnie dla każdej gminy na podstawie indywidualnych faktycznych kosztów dostawy wody do poszczególnych gmin (k. 75-77). Koszty eksploatacji i utrzymania wodociągów i ujęć wody służących do zaopatrywania danej gminy w wodę, ustalane były na podstawie faktycznych wydatków ponoszonych na ten cel i ewidencjonowane oddzielnie. Zużycie wody ustalane było na podstawie odczytów urządzeń pomiarowych (urządzenia pomiarowe miało 90% odbiorców) lub obowiązujących norm, według przepisów rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 14 stycznia 2002r. w sprawie ustalenia przeciętnych norm zużycia wody (Dz.U. z 2002r. Nr 8 poz. 70) – poprzednio rozporządzenie Rady Ministrów z 18 grudnia 1996r. w sprawie urządzeń zaopatrzenia w wodę i urządzeń kanalizacyjnych, oraz zasad ustalenia opłat za wodę i wprowadzanie ścieków (Dz.U. z 1996r. Nr 151 poz. 716) (k. 73).

3. Zróżnicowane koszty eksploatacji i utrzymania (k. 101) oraz skala zużycia wody decydowały o różnych kosztach dostawy wody do poszczególnych gmin i różnicy w wysokości cen jednostkowych za dostarczaną wodę.
4. Proponowane ceny wody na rok 2002 przedstawiono władzom Gminy Słaboszów na spotkaniu w dniu 12 grudnia 2001 r. Wyjaśniono, że do kalkulacji ceny przyjęto faktyczne koszty wydobycia i dostarczenia wody z ujęć służących do zaopatrywania w wodę wsi na terenie gminy Słaboszów poniesione przez Związek w roku 2001 i planowany wzrost tych kosztów w roku 2002. Wzrost kosztów zaplanowano biorąc pod uwagę wyłącznie czynniki obiektywne, niezależne od Związku, jak współczynnik wzrostu cen dóbr konsumpcyjnych przyjęty przez Regionalną Izbę Obrachunkową oraz wzrost opłat wynikający z przepisów ustaw o opłatach na rzecz ochrony środowiska (wzrost z 0,02 zł/m³ do 0,16 zł/m³ wody) i opłat z tytułu wzrostu podatku od nieruchomości (wzrost z 1% w roku 2001 do 2% w roku 2002) (k. 99 i k. 123).
5. Do negocjacji cen na rok 2002 przedłożono cztery wersje, w tym dwie wersje zakładające rezygnację władz gminy Słaboszów z pobierania podatku od nieruchomości. Związek wykazywał, że podatek ten stanowi bardzo istotną pozycję w kalkulacji kosztów na rok 2002 (koszty eksploatacji wodociągów w gminie Słaboszów wynosiły 212.860zł, w tym podatek od nieruchomości 40.858,-zł - k. 80,121). Ponowne negocjacje odbyły się w dniu 28 grudnia 2001 r. na posiedzeniu Rady Gminy Słaboszów. Negocjowano wówczas trzy wersje cen za wodę (k 100). Nie uzgodniono oficjalnie żadnej ceny.
6. Od 1 stycznia 2002 r. Związek pobierał od mieszkańców gminy Słaboszów ceny wody w wysokości - 3,25 zł/m³ przy ustalaniu zużycia według indywidualnych urządzeń pomiarowych i opłatę stałą – w wysokości 3,00 zł miesięcznie od każdego urządzenia pomiarowego. Do ww. cen doliczany był podatek od towarów i usług VAT (k.74).
7. Kalkulacyjna, średnia cena jednostkowa dostawy wody do gminy Słaboszów, wyliczona na podstawie planowanych kosztów wydobycia i dostarczenia wody ogółem pomniejszonych o koszt należnego Gminie Słaboszów podatku od nieruchomości na rok 2002 i opłaty abonamentowej, bez naliczenia zysku - wynosiła 3,44 zł/m³ netto (bez podatku od towarów i usług VAT - k. 80).
8. Podstawową działalność Związku stanowiło wydobycie i dostarczanie wody. Działalność dodatkową Związku stanowiły usługi wywozu nieczystości, zimowe utrzymanie dróg oraz wykonywanie na zamówienie innych przedsiębiorców usług w zakresie remontu pomp, inwestycje wodociągowe, montaż przyłączy i usuwanie awarii wodociągowych. Dochody uzyskane z powyższej działalności Związek przeznaczał na doraźne pokrywanie strat ponoszonych na działalności podstawowej (k.89 i k.90).

Przedstawiając powyższe wyjaśnienia Związek odrzucił zarzut narzucania mieszkańcom

gminy Słaboszów nieuczciwych i nadmiernie wygórowanych cen za dostawę wody.

W piśmie z dnia 29 maja 2002 r. ustosunkowując się do wyjaśnień złożonych przez Związek, Wnioskodawca podtrzymał zarzut dyktowania cen wody odbiorcom, precyzując w uzasadnieniu w piśmie z dnia 18 czerwca 2002 r., że odbiorcy (k.119-120) „...muszą zgodzić się na warunki narzucone przez jedyne go dostawcę wody, jakim jest Związek PONIDZIE, który dba wyłącznie o swój interes.”, a koszty – poza kosztami stałymi, takimi jak „...ZUS, Ochrona Środowiska itp. znane są tutejszemu Urzędowi tylko z nieudokumentowanych wyliczeń wzbudzających uzasadnione wątpliwości co do ich ekonomicznych podstaw. Nie posiadamy dokumentacji ani wiedzy czy przedstawione koszty są faktycznie poniesione jak również czy prowadzona jest oszczędna gospodarka finansowa Związku celem pomniejszenia tych kosztów.”, a także dodatkowo wyjaśnił, że spór dotyczący zwrotu mienia wniesionego do Związku był przedmiotem odrębnego postępowania przed NSA, który podtrzymał decyzję Wojewody Kieleckiego w tym zakresie. Wnioskodawca nadal toczy ten spór wykorzystując przepisy innych ustaw.

Urząd ustalił:

Przedmiotem ochrony w świetle ustawy o o.k.i k. jest rynek. Dlatego, by ocenić czy doszło do stosowania praktyk ograniczających konkurencję i naruszenia ustawy o o.k.i k. konieczne jest zdefiniowanie rynku właściwego w sprawie w rozumieniu art. 2 pkt. 8 ustawy o o.k.i k. oraz ustalenie siły rynkowej uczestników tego rynku.

Członkami Związku w latach 2000 – 2002 były gminy : Kozłów, Michałów, Złota, Tuczępy i Raclawice. W tym okresie Związek dostarczał również wodę własną siecią wodociągową do gmin Miedziana Góra i Słaboszów (k.168).

Rynkiem właściwym w sprawie jest lokalny rynek dostawy wody do odbiorców z gminy Słaboszów podłączonych do sieci wodociągowej będącej własnością Związku. Uzasadnieniem do takiego ustalenia rynku właściwego jest znaczne zróżnicowanie warunków dostarczania wody do odbiorców w poszczególnych gminach – ukształtowanie terenu, na którym usytuowane są wodociągi (różnica poziomów wymagająca przepompowywania wody lub redukcji ciśnienia), źródło pozyskiwania wody, zwarta lub rozproszona zabudowa terenu. Dlatego też Związek prowadzi ewidencję kosztów oddzielnie dla każdej z gmin. Również oddzielnie ustala cenę 1 m³ wody w oparciu o rzeczywiście poniesione koszty wydobycia i dostarczenia wody do odbiorców w każdej z gmin. Uczestnikami rynku właściwego są : po stronie popytu – wszyscy odbiorcy wody z gminy Słaboszów podłączeni do urządzeń wodociągowych będących własnością Związku, a po stronie podaży – Związek.

Związek był właścicielem sieci wodociągowej na terenie gminy Słaboszów o długości 58,8 km i wartości 1.461.077,- zł (stan w 2001r. k.102). Własność wodociągów wraz z całą strukturą, która tworzą studnie, budowle i sieć, dawała dostawcy pozycję monopolu sieciowego w odniesieniu do odbiorców podłączonych do tej sieci. Rezygnacja z dostaw wody przez Związek wiązałaby się z koniecznością wybudowania drugiego wodociągu, co ze względu na kapitałochłonność inwestycji byłoby nieopłacalne. Ze względu na koszty inwestycji alternatywą nie było również budowanie własnych studni lub przyłączy wodociągowych do wodociągów obsługiwanych przez innych dostawców - Związek Międzygminny Nidzica lub Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Słaboszowie, której 1 lipca 1998r. został przekazany do eksploatacji wodociąg „Kalina Wielka – Śladów” (k.106)

Na terenie gminy Słaboszów Związek dostarczał wodę w okresie objętym badaniem 650 odbiorcom, (k. 102) na podstawie indywidualnych umów dostawy wody (wzór umowy stanowi k. 124 i k. 124 odwrot).

W postępowaniu antymonopolowym Urząd przeprowadził porównanie danych

ekonomiczno finansowych działalności gospodarczej prowadzonej przez Związek na rynku dostawy wody, jako monopolistycznego właściciela sieci wodociągowej i ujęć wody służących do zaopatrywania odbiorców z gminy Słaboszów. Porównaniu poddano zasady ustalania kosztów eksploatacji i utrzymania sieci wodociągowej i ich wysokość w latach 2000-2001 r. w poszczególnych gminach, zasady różnicowania cen za wodę i negocjowania zmian, wyniki finansowe działalności w kontekście osiągnięcia nieuzasadnionych korzyści.

Związek dostarczał wodę do odbiorców w gminach zrzeszonych w Związku (działalność ta była celem statutowym Związku) oraz do gmin Słaboszów i Miedziana Góra, które nie były członkami Związku.

W latach 2000 –2002 Związek pobierał za dostawę wody ceny zróżnicowane wg poszczególnych gmin. Wysokość tych cen obrazuje tabela nr 1. w złotych za m³ :

Tabela nr 1

Ceny wody netto w zł/m³ dla odbiorców rozliczanych na podstawie wskazań urządzenia pomiarowego (wodomierza) uchwalone przez Zgromadzenie Związku w latach 2000-2002

Nazwa gminy	Od 01.01.2000r. do 30.11.2000r.	Od 01.12.2000r. do 31.01.2001r.	Od 01.02.2001r. do 31.05.2001r.	Od 01.06.2001r. do 31.12.2001r.	Od 01.01.2002r.
Michałów	2,39	2,51	2,51	2,51	3,65
Kozłów	1,69	1,86	1,86	2,09	2,57
Miedziana Góra	1,40	1,40	1,60	1,60	2,12
Raławice	2,60	2,73	2,73	2,73	3,02
Słaboszów	2,32	2,44	2,44	3,47	4,13
Tuczepy	1,91	1,99	1,99	1,99	2,63
Złota	1,62	1,86	1,86	2,00	2,33

Źródło : opracowanie własne na podstawie k.154, k.156, k.160, k.278 i k. 281.

Ceny zawarte w tabeli zostały uchwalone przez Zgromadzenie Związku w oparciu o kalkulacje zawierające planowane w układzie rodzajowym koszty wydobycia i dostarczenia wody oddzielnie dla odbiorców w każdej z gmin. Pozycje kosztów zawarte w kalkulacjach cen za lata 2000 do 2002 (k.235 do k.243, k.245 do k.247, k.250 do k.254 i k.256 – postanowienie z dnia 10 października 2002r. o ograniczeniu Wnioskodawcy prawa wglądu w materiał dowodowy) są typowe dla przedsiębiorców prowadzących działalność na rynku dostarczania wody.

Podstawowymi czynnikami różnicującymi koszty wydobycia i dostarczenia a przez to mającymi wpływ na zróżnicowanie cen wody w poszczególnych gminach w latach 2000 – 2002 była ilość wody pobieranej przez odbiorców w powiązaniu z długością sieci wodociągowej, ilość podłączeń przypadająca na 1 km sieci wodociągowej oraz od 2001r. również kwota podatku od nieruchomości przypadająca na 1 m³ pobranej wody.

Z porównania dokonanego za 2000r. wynikało, że :

- odbiorcy z gminy Słaboszów pobrali 756 m³ wody z około 10 podłączeń na 1 km sieci,
- odbiorcy z gminy Raławice pobrali około 400 m³ wody z około 7 podłączeń na 1 km

sieci - ustalona dla nich cena 1 m³ wody była wyższa niż dla odbiorców z gminy Słaboszów oraz najwyższa ze wszystkich pobieranych cen,

- odbiorcy z gminy Michałów - porównywali z odbiorcami z gminy Słaboszów pod względem ilości m³ wody pobranych na 1 km sieci – pobrali około 800 m³ wody z około 13 podłączeń na 1 km sieci - ustalona dla nich cena była porównywalna z ceną ustaloną dla odbiorców z gminy Słaboszów,
- odbiorcy z gminy Miedziana Góra pobrali około 2.100 m³ wody z około 20 podłączeń na 1 km sieci - ustalona dla nich cena 1 m³ wody była niższa niż cena ustalona dla odbiorców z gminy Słaboszów oraz najniższa za wszystkich cen,
- odbiorcy z pozostałych gmin w porównaniu do odbiorców z gminy Słaboszów pobrali większą ilość m³ wody z większej ilości podłączeń na 1 km sieci - ceny ustalone dla nich były niższe niż dla odbiorców z gminy Słaboszów.

W 2001 roku relacje pomiędzy ilością m³ pobranej wody na 1 km sieci i ilością podłączeń na 1 km sieci w gminach nie uległy zmianom. Pojawił się natomiast nowy element kosztowy mający wpływ na cenę wody - podatek od nieruchomości ustalany i pobierany przez gminę. Gminy Raclawice, Tuczępy i Miedziana Góra umorzyły Związkowi ten podatek w całości. Gmina Słaboszów wyznaczyła podatek w wysokości 27.301,77 zł., gmina Złota – w wysokości 11.930,02 zł. gmina Kozłów – w wysokości 4.394,61 zł. i gmina Michałów – w wysokości 2.178,15 zł. (k.282). Związek. wkalkulował podatek od nieruchomości (k.102) w cenę wody obowiązującą od 1maja 2001r. po uzyskaniu od gmin informacji o wysokości tego podatku i podniósł cenę 1 m³ wody proporcjonalnie do wzrostu kosztów.

Na 2002r. gminy Michałów, Raclawice i Tuczępy umorzyły Związkowi podatek od nieruchomości w całości, gmina Słaboszów ustaliła podatek od nieruchomości w wysokości 40.858 zł., gmina Złota – w wysokości 20.700 zł., gmina Miedziana Góra – w wysokości 20.000 zł. i gmina Kozłów – w wysokości 7.017 zł. Ustalony przez gminę Słaboszów podatek od nieruchomości w przeliczeniu na 1 m³ planowanego poboru wody był najwyższy wśród wszystkich gmin i spowodował wzrost ceny 1 m³ wody dla odbiorców z tej gminy o 0,93 zł.

Uchwałą nr 6/2001 Zgromadzenia Związku z dnia 14.12.2001r. w sprawie ustalenia opłat za pobór wody z wodociągów stanowiących własność Związku, cena 1 m³ wody dla odbiorców z gminy Słaboszów rozliczanych według wskazań wodomierza została ustalona w wysokości netto 4,13 zł. Natomiast przedłożone przez Związek faktury za dostawę wody dla odbiorców z gminy Słaboszów (k.276 i k.277) zawierały cenę netto 3,25 zł. za 1 m³ tj. cenę proponowaną przez Związek w negocjacjach i uwarunkowaną zwolnieniem Związku z podatku od nieruchomości.

Od każdego odbiorcy wody rozliczanego według wskazań wodomierza od 1994r. Związek pobierał również tzw. opłatę stałą. Opłata ta została wprowadzona od 1 marca 1994r. na podstawie uchwały nr 1/94 Zgromadzenia Związku z 11.02.1994r. w sprawie opłat za wodę i ścieki (k.262) w wysokości 20.000,00 zł miesięcznie – po denominacji 2,00 zł. miesięcznie. Opłata stała była przeznaczona na pokrycie kosztów wymiany lub legalizacji urządzenia pomiarowego i obsługi odbiorców wody w zakresie odczytów zużycia wody. Od 1998r. opłata stała dla odbiorców z gminy Miedziana Góra została obniżona do kwoty 1,50 zł. miesięcznie. Powodem obniżenia opłaty był wzrost o 35% liczby odbiorców, którzy podłączyli się do istniejącej już sieci tworząc zwartą zabudowę terenu, co spowodowało zmniejszenie kosztów obsługi odbiorców wody (k.232).

Od 1 stycznia 2002r. Związek podwyższył opłaty stałe do 3,00 zł. miesięcznie ze względu na wzrost cen wodomierzy i wzrost kosztów obsługi odbiorców (k.261). Opłata

stała w wysokości 1,50 zł. miesięcznie dla odbiorców wody z gminy Miedziana Góra została utrzymana również w 2002r. (k.281).

W sporządzanych przez Związek kalkulacjach cen wody dla wszystkich gmin opłaty stałe zmniejszały koszty będące podstawą ustalenia ceny 1 m³ wody. Zasady sporządzania kalkulacji cen dla odbiorców ze wszystkich gmin były takie same.

W roku 2000 Związek poniósł stratę na sprzedaży wody ogółem do wszystkich obsługiwanych gmin. Przychody ze sprzedaży wody pokryły (*tajemnica przedsiębiorcy*) % kosztów sprzedaży tej wody, co dawało ujemną rentowność w wysokości 12,75 %. Za 2000r. przychody Związku z tytułu dostawy 44.458,75 m³ wody dla odbiorców z terenu gminy Słaboszów wyniosły (*tajemnica przedsiębiorcy*) zł. a poniesione koszty (*tajemnica przedsiębiorcy*) zł. Przychody pokrywały (*tajemnica przedsiębiorcy*) % poniesionych kosztów, a powstała strata w wysokości (*tajemnica przedsiębiorcy*) zł. dała ujemną rentowność w wysokości (*tajemnica przedsiębiorcy*) % (k. 142). Średni koszt ogółem sprzedaży 1 m³ wody odbiorcom z gminy Słaboszów wynosił w 2000r. ok. 3,45 zł. Straty poniesione na sprzedaży wody dla wszystkich gmin zostały pokryte z nadwyżki przychodów nad kosztami uzyskanej przez Związek z wykonywania działalności pomocniczej oraz z nadwyżki bilansowej z lat ubiegłych (k.91).

Również w roku 2001 Związek poniósł stratę na sprzedaży wody ogółem do wszystkich obsługiwanych gmin. Przychody ze sprzedaży wody pokryły (*tajemnica przedsiębiorcy*) % kosztów sprzedaży tej wody, co dawało ujemną (tak jak w 2000r.) rentowność w wysokości (*tajemnica przedsiębiorcy*) %. Przychody Związku z tytułu sprzedaży 44.744,24 m³ wody dla odbiorców z terenu gminy Słaboszów wyniosły (*tajemnica przedsiębiorcy*) zł. a poniesione koszty – (*tajemnica przedsiębiorcy*) zł. Przychody ze sprzedaży wody pokryły (*tajemnica przedsiębiorcy*) % poniesionych kosztów sprzedaży tej wody a powstała strata w wysokości (*tajemnica przedsiębiorcy*) zł. dała ujemną rentowność w wysokości (*tajemnica przedsiębiorcy*) % (k. 150). Średni koszt ogółem sprzedaży 1 m³ wody odbiorcom z gminy Słaboszów wynosił w 2001r. 3,89 zł. Tak jak w roku 2000 straty poniesione na sprzedaży wody dla wszystkich gmin w roku 2001 zostały pokryte z nadwyżki przychodów nad kosztami uzyskanej przez Związek z wykonywania działalności pomocniczej oraz nadwyżki bilansowej z lat ubiegłych (k.86).

Przyczyny ponoszenia przez Związek strat na działalności podstawowej w latach 2000 –2001 są związane ze znacznymi rozbieżnościami pomiędzy kwotą kosztów planowaną w kalkulacjach cenowych a rzeczywiście poniesionymi kosztami. W kalkulacji ceny m³ wody dla gminy Słaboszów na 2000r. zaplanowano koszty w wysokości (*tajemnica przedsiębiorcy*) zł. przy sprzedaży 43.788 m³ wody (k.244) - natomiast rzeczywiste koszty wynosiły (*tajemnica przedsiębiorcy*) zł. przy sprzedaży 44.457 m³ wody (k.142) tj. W kalkulacji ceny m³ wody dla gminy Słaboszów na 2001r. zaplanowano koszty w wysokości (*tajemnica przedsiębiorcy*) zł. (łącznie z podatkiem od nieruchomości) przy sprzedaży 45.003 m³ wody (k.255) - natomiast rzeczywiste koszty wynosiły (*tajemnica przedsiębiorcy*) zł. (łącznie z podatkiem od nieruchomości) przy sprzedaży 44.744 m³ wody (k.150). Urząd stwierdził również, że w kalkulacjach cen m³ wody sporządzonych przez Związek dla pozostałych gmin zaopatrywanych w wodę w 2000r. (k.142, k241 do k243 i k.245 do k. 247 - – postanowienia z 21 sierpnia 2002r. i 10 października 2002r. o ograniczeniu Wnioskodawcy prawa wglądu w materiał dowodowy) i 2001r. (k.150, k.250 do k.254 i k.256 - – postanowienia z 21 sierpnia 2002r. i 10 października 2002r. o ograniczeniu Wnioskodawcy prawa wglądu w materiał dowodowy) Związek zaplanował koszty znacznie niższe niż koszty rzeczywiście wykonane w danych latach.

Z dostarczonych do Urzędu sprawozdań finansowych (k.82 do k.97) wynikało, że

Związek nie otrzymał w latach 2000 – 2001 i do 31 marca 2002r. żadnej dotacji przedmiotowej do sprzedaży wody ani też podmiotowej do całości prowadzonej działalności gospodarczej. Związek Międzygminny „Nidzica”, na cenie którego powołał się Wnioskodawca otrzymywał stałą dotację od swoich członków w formie rocznej składki - płatnej w miesięcznych ratach - proporcjonalnej do wartości wniesionego majątku i przeznaczonej na finansowanie kosztów wspólnej działalności. Zapis taki zawiera Statut Związku Międzygminnego „Nidzica” opublikowany w Dzienniku Urzędowym Wojewody Kieleckiego z 1992r.

Gospodarka finansowa Związku w 1999r. i w I półroczu 2000r. była w okresie od 30 listopada 2000r. do 9 stycznia 2001r. przedmiotem kompleksowej kontroli Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach (k. 165 do k. 206 postanowienie z 21 sierpnia 2002r. o ograniczeniu Wnioskodawcy prawa wglądu w materiał dowodowy). Ustalenia kontroli nie wykazały nieprawidłowości w zakresie ewidencji księgowej kosztów (k.165 do k.206 - postanowienie z 21 sierpnia 2002r. o ograniczeniu Wnioskodawcy prawa wglądu w materiał dowodowy).

Urząd zważył :

Art. 8 ust. 1 ustawy o o.k.i k. ustanawia zakaz nadużywania pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców. Związek jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt. 1 ustawy o o.k.i k. i prowadzi działalność gospodarczą w zakresie usług wodociągowych polegających na pobieraniu wody z ujęć wodnych, oczyszczaniu jej i dostarczaniu siecią wodociągową do odbiorców. Jako właściciel sieci wodociągowej Związek ma niekwestionowaną pozycję dominującą w rozumieniu art. 4 pkt. 9 ustawy o o.k.i k., na lokalnym rynku dostawy wody.

Art. 8 ust. 2 pkt. 1 ustawy o o.k.i k. stanowi, że nadużywanie pozycji dominującej polega na bezpośrednim lub pośrednim narzucaniu nieuczciwych cen, w tym cen nadmiernie wygórowanych, ale nie wskazuje bliższych kryteriów odróżniających cenę nadmiernie wygórowaną od innych cen stosowanych w obrocie.

Urząd przyjął, że przez cenę nadmiernie wygórowaną stanowiącą istotę praktyki z art. 8 ust. 2 pkt. 1 ustawy o o.k.i k. należy rozumieć cenę narzuconą nabywcy przez przedsiębiorcę o pozycji dominującej z racji posiadania siły rynkowej, rażąco zawyżoną w stosunku do wartości świadczenia. Taka cena w sposób istotny narusza zasadę ekwiwalentności świadczeń stron umowy określoną w art. 487 § 2 k.c. Nie narusza natomiast tej zasady ustalanie przez Związek cen wody oddzielnie dla każdej z gmin – bez względu na to czy dana gmina była członkiem związku czy też nie - w oparciu o planowane koszty jej wydobycia i dostarczenia do odbiorcy.

Praktyka ograniczająca konkurencję, polegająca na nadużywaniu pozycji dominującej przez pobieranie nadmiernie wygórowanych cen ma wobec tego miejsce, gdy przedsiębiorca posiadający pozycję dominującą na rynku właściwym pobiera cenę niewspółmierną do własnego świadczenia. Ceną nadmiernie wygórowaną, w rozumieniu ustawy o o.k.i k. nie może być wobec tego cena obejmująca koszty wydobycia, dostarczenia do odbiorcy i godziwy zysk..

Ceny pobierane przez Związek za dostawę wody do odbiorców w gminie Słaboszów w latach 2000 – 2001 i w 2002r. od stycznia do września były niższe od rzeczywistego kosztu jednostkowego jej wydobycia i dostarczenia do odbiorców z tej gminy. Ponieważ w latach 2000 - 2001 Związek poniósł stratę na dostawie wody do odbiorców z gminy Słaboszów w tym okresie wartość świadczenia Związku była wobec tego wyższa niż wartość świadczenia wzajemnego odbiorców wody.

14 stycznia 2002r. weszła w życie ustawa z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. z 2001r. Nr 72 747), która w art. 3 ust. 1 stanowi, że zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków jest zadaniem własnym gminy. Ustawa ta przyznaje gminie kompetencje regulatora na gminnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków. Art. 24 cytowanej wyżej ustawy zobowiązuje przedsiębiorców działających na rynku wodociągowo-kanalizacyjnym do opracowania taryf, które podlegają zatwierdzeniu w drodze uchwały rady gminy. Tym samym gmina ma wyłączną kompetencję do kształtowania poziomu opłat za wodę na swoim obszarze a uchwały rady gminy podlegają kontroli we właściwym trybie. 12 marca 2002r. Minister Infrastruktury wydał rozporządzenie w sprawie określenia taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzenie ścieków Dz.U. z 2002r. Nr 26 poz. 257), które weszło w życie 9 kwietnia 2002r.

Z ustaleń poczynionych przez Urząd wynikało, że również w 2002 r. odbiorcy z gminy Słaboszów pobierali wodę po cenie nie pokrywającej planowanych przez Związek kosztów jednostkowych jej wydobycia i dostarczenia do odbiorców. Daje to podstawę do stwierdzenia, że również w tym okresie wartość świadczenia Związku była wyższa niż wartość świadczenia wzajemnego odbiorców wody.

Urząd stwierdził, że nie została spełniona przesłanka narzucenia ceny nieuczciwej.

Mając na uwadze powyższe orzeka się jak w I części sentencji.

Art. 8 ust. 2 pkt. 6 ustawy o o.k.i k. ustanawia zakaz nadużywania przez przedsiębiorcę o pozycji dominującej na rynku właściwym poprzez narzucanie uciążliwych warunków umów przynoszących temu przedsiębiorcy nieuzasadnione korzyści. Dla stwierdzenia naruszenia tego zakazu niezbędne jest wykazanie spełnienia wszystkich przesłanek tego przepisu, w tym:

- 1/ narzucania warunków umowy,
- 2/ uciążliwego charakteru umowy,
- 3/ osiągnięcia nieuzasadnionych korzyści.

Zgodnie z art. 6 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, (Dz.U. z 2001r. Nr 72 747) dostarczanie wody wymaga zawarcia umowy z właścicielem lub wskazanym przez niego użytkownikiem tych urządzeń. Stan faktyczny sprawy wskazuje, że Związek zawarł z odbiorcami z terenu gminy Słaboszów umowy o dostawę wody. Treść umowy nie była kształtowana przez strony, gdyż Związek posłużył się umową wzorcową jednolicie stosowaną do wszystkich odbiorców wody.

Urząd stwierdził, że pierwsza przesłanka została spełniona.

W trakcie postępowania Urząd zażądał od Wnioskodawcy sprecyzowania, który warunek umowy wzorcowej zawartej pomiędzy odbiorcami wody a Związkiem jest postrzegany przez tych odbiorców za uciążliwy. Z pisma znak RGG 703-11/2002 z 18 czerwca 2002 (k.120) wynika, że warunkiem tym była cena wody. Cena ma charakter uciążliwy jeżeli jest niewspółmierna do wartości świadczenia. Taka cena w sposób istotny narusza zasadę ekwiwalentności świadczeń stron umowy określoną w art. 487 § 2 k.c. Przeprowadzone postępowanie wykazało, że ceny 1 m³ wody pobierane przez Związek od odbiorców z terenu gminy Słaboszów w latach 2000-2001 były niższe niż koszty wydobycia i dostarczenia wody do tych odbiorców. Nie miały wobec tego charakteru cen nadmiernie wygórowanych, tym samym nie mogły stanowić uciążliwego warunku umowy.

Urząd stwierdził, że druga przesłanka nie została spełniona.

Cena pobierana przez przedsiębiorcę przynosi nieuzasadnione korzyści wyłącznie wtedy, gdy jest niewspółmierna do wartości świadczenia. Nieuzasadnioną korzyść stanowi w tym przypadku różnica pomiędzy ceną towaru lub usługi pobieraną przez przedsiębiorcę a rzeczywistymi całkowitymi kosztami produkcji towaru lub wykonania usługi powiększonymi o godziwy zysk. Przeprowadzone postępowanie wykazało, że ceny za 1 m³ wody pobierane przez Związek od odbiorców wody z terenu gminy Słaboszów w latach 2000-2001 były niższe niż jednostkowe koszty całkowite wydobycia i dostarczenia wody do tych odbiorców. Na dostarczeniu wody do odbiorców z gminy Słaboszów Związek poniósł stratę, którą zmuszony był pokryć z zysku wypracowanego na działalności pomocniczej oraz z nadwyżki przychodów nad kosztami ich otrzymania wypracowanej przez Związek w latach poprzednich.

Urząd stwierdził, że trzecia przesłanka nie została spełniona.

Mając na uwadze powyższe orzeka się jak w punkcie II sentencji.

W punkcie III sentencji Urząd postanowił o kosztach postępowania. Zgodnie z art. 69 ust 1 ustawy o o.k.i k. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić drugiej stronie, na jej żądanie, koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Związek jako strona wygrywająca sprawę nie wniósł w wyznaczonym terminie wniosku o zwrot kosztów niezbędnych do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Natomiast o zwrot kosztów w kwocie 500,00 zł. (słownie złotych pięćset, zero groszy) tytułem opłaty za wniosek o wszczęcie postępowania antymonopolowego wystąpił Wnioskodawca. Urząd nie stwierdzając stosowania przez Związek praktyki z art. 8 ust 2 pkt 1 i 6 ustawy o o.k.i k., o co występował Wnioskodawca, nie znalazł podstaw do zasądzenia kosztów postępowania od Związku na rzecz Wnioskodawcy.

Mając na uwadze powyższe orzeka się jak w punkcie III sentencji.

Od decyzji służy stronom odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Antymonopolowego za pośrednictwem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatury w Łodzi, w terminie dwutygodniowym od dnia doręczenia decyzji.

Na postanowienie rozstrzygające o kosztach postępowania służy zażalenie do Sądu Antymonopolowego za pośrednictwem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatury w Łodzi, w terminie siedmiu dni od dnia doręczenia postanowienia.

Z upoważnienia
Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów
Dyrektor Delegatury w Łodzi

Iwona BIELSKA

Otrzymują

1. Związek Międzygminny PONIDZIE
25-313 K i e l c e, ul. Polna 15/17
2. Gmina Słaboszów
Urząd Gminy w Słaboszowie
32-218 S ł a b o s z ó w